

Verslag Meesterschapsteam Klassieke Talen 2021 / 2022

juli 2022

1. Beknopt jaarverslag

Het meesterschapsteam Klassieke Talen bestond in het academisch jaar 2021-2022 uit Lidewij van Gils (UvA) en Ronald Blankenburg (Radboud Universiteit). Zij hebben in samenwerking met collega's van de vakvereniging (VCN), de landelijke onderzoeksschool (OIKOS) en de vakdidactici Klassieke Talen met name op de volgende thema's vooruitgang geboekt:

1. de verspreiding van vakdidactische kennis op het gebied van Klassieke Talen
2. een aanzet voor de totstandkoming van een vakdidactisch handboek
3. de toegankelijkheid van ons vakgebied (in nationaal en internationaal verband)
4. de versterking van de VO-WO-relatie t.b.v. leerlingen, docenten en studenten

Verder is voor het urgente probleem van het lerarentekort bij Klassieke Talen veel aandacht uitgegaan naar:

5. een succesvolle herstart van de zijnstroomcursus SCHOLAE gerealiseerd door Ronald Blankenburg in samenwerking met Alfa4All.

Daarnaast is er onderzoek gedaan en begeleid op het gebied van woordenboekgebruik (Daniel Bartelds, PhD Dudoc Alfa), metacognitief bewustzijn (Chelsea O'Brien, PhD NWO), vakoverstijgend onderwijs (Sandra Karten, PhD Dudoc Alfa). Ook vo-docenten Klassieke Talen die promoveren op een letterkundig, taalkundig of historisch onderwerp, zijn vaak bereid hun onderzoek te vertalen naar het VO en ze zijn via Meesterschap betrokken bij VO-WO-initiatieven. Twee belangrijke resultaten, met dank aan de steun van de stuurgroep van Meesterschap, voor deze groep waren:

6. de online zichtbaarheid van de onderwijs- en onderzoeksexpertise van gepromoveerde en promoverende VO-docenten
7. de mogelijkheid voor gepromoveerde VO-docenten om naast hun VO-baan, nog projectgeld te kunnen aanvragen, bijvoorbeeld voor het toegankelijk maken van hun resultaten voor het VO

Tot slot is het wetenschappelijke, Nederlandstalige tijdschrift *Lampas*, waarop de meeste classici in Nederland een abonnement hebben per 1 april ondergebracht bij een lid van het Meesterschapsteam:

8. de hoofdredactie van *Lampas. Tijdschrift voor classici* (AUP) is belegd bij Lidewij van Gils

Hieronder volgt een verslag met daarin achtereenvolgens aandacht voor de concrete **samenwerkingsverbanden** (2), de **activiteiten** die zijn ontplooid (3), de **ambities** voor het komend jaar (4) en relevante **publicaties** waaraan is (mee)gewerkt door leden van het Meesterschapsteam (5).

2. Samenwerkingsverbanden binnen en buiten Nederland

Meesterschap Klassieke Talen is in de landelijke onderzoeksschool op het gebied van de Oudheid (OIKOS) zichtbaar met het *Platform Classics & Education* (voorheen: *Learning & Teaching*). De Vereniging Classici Nederland (VCN) heeft een VO-WO-commissie waarin Meesterschap ook vertegenwoordigd is en er zijn nauwe banden met het Nederlands Klassiek Verbond (NKV) dat gericht is op een breed publiek van (oud)gymnasiasten en belangstellenden. Met de Stichting Het Zelfstandig Gymnasium (SHZG) en de Belangenvereniging Gymnasiale Afdelingen (BGA, onderdeel AOB) wordt af en toe uitgewisseld wat er speelt zonder diepgaande samenwerking. De zijinstroomcursus voor docenten Klassieke Talen (SCHOLAE) is door een lid van het Meesterschapsteam weer nieuw leven ingeblazen. Verder zijn de leden van het Meesterschapsteam betrokken bij de Nederlandse universitaire vakdidactici Klassieke Talen en bij vakdidactische overleggen binnen de eigen universiteit (UvA en Radboud). In het wetenschappelijke tijdschrift *Lampas* wordt, in samenwerking met redactieleden die expertise hebben op de deelgebieden Latijn, Grieks, Oude Geschiedenis, Receptie, Vakdidactiek en Antieke Filosofie, vakinhoudelijk en vakdidactisch onderzoek gepubliceerd voor classici in Nederland.

Verder bleek Meesterschap een uitstekende basis te kunnen bieden aan gepromoveerde VO-docenten Klassieke Talen die na hun promotie veelal weer op hun school gaan werken en daardoor onzichtbaar worden in de academische wereld, terwijl ze juist uitermate geschikt zijn om bruggen te slaan tussen VO en WO, zowel op het gebied van onderwijs als van onderzoek. Een aantal voorbeelden van recent gepromoveerde of nog promoverende leraren Klassieke Talen: Clarine Rijpstra doet promotieonderzoek op het vlak van medische geschiedenis en ze heeft met Maithe Hulskamp (gepromoveerd VO-docent), Martin Ruf en Teun Tieleman (UU) een lessenserie en *Lampas*-themanummer hierover ontwikkeld; Amaranth Feuth is dit jaar gepromoveerd op receptie van klassieke literatuur en zou graag met behulp van een kleine projectaanvraag doorwerken aan materiaal voor het VO; Kaylee Branse promoveert op herinneringscultuur in epigrafie; Daan Mulder doet onderzoek in het veld van de antieke wijsbegeerte Boris Hoetjes kijkt naar meerstemmigheid in Latijns epos'; Susanne Borowski is gepromoveerd op de constructie van gender in klassieke literatuur en schrijft hier een artikel over in *Lampas*.

In het kader van de toegankelijkheid van ons vakgebied bleek het ook belangrijk aansluiting te zoeken bij het primair onderwijs, waar immers de schooladviezen worden gegeven die grotendeels bepalen of leerlingen op het gymnasium terecht kunnen komen. Een werkgroep *Klassieken in het PO*, bestaande uit studenten en classici werkzaam in VO of WO heeft samen met leerkrachten uit het PO verkend waar kansen ter verbetering liggen.

Buiten Nederland is het contact verstevigd met collega's op het gebied van vakdidactiek uit het Verenigd Koninkrijk, Italië, België, Duitsland, Frankrijk, Slovenië en de Verenigde Staten, o.a. door als reviewer op te treden, door conferenties te bezoeken, door een conferentie te organiseren en door samen te werken aan een projectaanvraag.

3. Activiteiten

Presentatie bij Euroclassica over Shared Antiquity in the Netherlands
27 augustus 2021, Split. **Lidewij van Gils** & Jeroen Vis

Begeleidingsteam promovendi Dudoc Alfa, lichting 2021
start in september 2021. Marjolein van Herten, **Lidewij van Gils**, Johan Graus, Sebastiaan Dönzelmann,
Elisabeth Lehrner

Nascholing op Nazomerconferentie over Arria en andere vrouwbeelden in de Romeinse literatuur
17 september 2021. **Lidewij van Gils**

Nascholing op Nazomerconferentie 'Maat houden in epos en *performance*'
16 september 2021. **Ronald Blankenburg**

Presentatie op Nazomerconferentie over de start van SCHOLAE
16 september 2021. **Ronald Blankenburg**

Workshop voor schoolleiders in Amsterdam en regio over De rol van gepromoveerde VO-docenten
30 oktober 2021, Amsterdam. **Lidewij van Gils** (UvA) & Loes Mulders (VU)

'Beyond the words: teaching intercultural competence through literature', lezing 'Humanities Teaching
Education' (HERUU)
Utrecht, 3 november 2021. **Ronald Blankenburg**

'De promoverende en gepromoveerde leraar: onderwijs en onderzoek' workshop (met Stef Siepel,
Christopher Cusack en Joke Tesink), RDA 'Rode draad'
Nijmegen, 22 november 2021. **Ronald Blankenburg**

'Methodologieën voor vakdidactisch onderzoek GLTC/geesteswetenschappen', seminar (met Maud
Prakken [TiR])
Nijmegen, 17 en 24 november, 1 december 2021. **Ronald Blankenburg**, Maud Prakken.

Start vier pilot-modules Scholae i.s.m. Alfa4All
januari 2022. Organisatie **Ronald Blankenburg**

Organisatie internationale conferentie Monsters in the classroom
26 januari 2022, online. **Lidewij van Gils** (UvA), Evelien Bracke (Gent) en Steven Hunt (Cambridge)

NKV Eindexamenlezing Grieks 2022 Homerus *Ilias*
online. **Ronald Blankenburg**

Werkbezoek Baudartius Zutphen
17 februari 2022. **Ronald Blankenburg**

Editor Vakdidactisch Handboek GLTC, Radboud University Press
Ronald Blankenburg, Lidewij van Gils

Presentatie 'No Time to Breath'
Katwijk, 4 maart 2022. **Ronald Blankenburg**

Deelname aan de Projectgroep Alfa4all.
Utrecht, sinds voorjaar 2022. **Ronald Blankenburg**

Openingsevenement Week van de Klassieken: Propaganda en uitsluiting: Cicero en Catilina
11 maart 2022, Allard Pierson Museum. **Lidewij van Gils**, Fik Meijer, Caroline Kroon en MA-studenten

Klassieke Olympiaden. Jury finale.
12 maart 2022. **Lidewij van Gils** en Christoph Pieper

NKV-eindexamenlezing Latijn voor Amsterdamse gymnasia
1 maart 2022, Ignatius Gymnasium Amsterdam, **Lidewij van Gils**

Hoofdredactie Lampas
1 april 2022. **Lidewij van Gils**

NKV-eindexamenlezing Latijn voor leerlingen Amsterdamse gymnasiumafdelingen
7 april 2022, Berlage Lyceum Amsterdam. **Lidewij van Gils**

Academialezing
10 mei 2022 Radboud Universiteit. **Ronald Blankenburg**

Debat Nationaal Platform voor de Talen
10 mei 2022, Radboud Universiteit. **Ronald Blankenburg**, Maaïke Koffeman.

Eerste schrijfweekend Vakdidactisch Handboek Klassieke Talen voor vakdidactici
mei 2022. organisatie door **Lidewij van Gils**

Presentatie Vakdidactisch onderzoek op OIKOSdagen 2022
10 juni 2022, Ede. **Lidewij van Gils**, Sandra Karten, Chelsea O'Brien, Alexandra Vereeck, Daniel Bartelds

Panelbijdrage aan discussie Shared Antiquity op OIKOSdagen 2022
10 juni 2022, Ede. **Lidewij van Gils**, Miko Flohr, Bettina Reitz

'Het lied van de zwaluw', *De Hirundine* (en publiekspresentatie online).
G5V2 en G5V3 Marianum Groenlo, **Ronald Blankenburg**

Bijeenkomst ter voorbereiding ErasmusPlus-aanvraag
juli 2022, Amsterdam. Organisatie door **Lidewij van Gils**

4. Ambities voor het komend academisch jaar

- begeleiden en platform blijven geven aan huidige vakdidactische promovendi
- begeleiden promotievoorstellen voor Dudoc Alfa
- begeleiden kleine postdoc-projecten gepromoveerde VO-docenten
- start Scholae i.s.m. Alfa4All om zo zijnstroom voor docenten Klassieke Talen weer mogelijk te maken
- met werkgroep Klassieken in het PO en partners (VCN, SHZG, BGA, OIKOS) voorlichting over schooltype gymnasium structureel verbeteren voor zo breed mogelijke doelgroep
- organisatie van en stimuleren bijdragen aan Publieksmiddag Meesterschap in voorjaar 2023
- Tweede en derde schrijfweekend Vakdidactisch Handboek in oktober 2022 en voorjaar 2023 en start publicatieproces i.s.m. Radboud University Press
- Afronden en indienen aanvraag ErasmusPlus

5. Publicaties

- Aarts, R., Blankenburg, R., Lam, I., Hassemer, M., Kaal, A & A. Rouse-Malpat. 2022. Alfa4all: vakinhoudelijke verdieping voor (toekomstige) docenten. *Levende Talen* 2022,4, pp. 44-45.
- Blankenburg, R. 2022. *Het Lied van de zwaluw* (ism G5V2 en G5V3 Marianum Groenlo).
- Blankenburg, R. 2022. *Homerus' Ilias*. Weblecture.
- Blankenburg, R. 2022. Back to the Future: A Formative Approach to Ancient Languages Teaching. In Rico, Chr. & Pedicone, J. (eds), *Transmitting a Heritage: The Teaching of Ancient Languages from Antiquity to the 21st Century*. Jerusalem: Polis Institute Press.
- Blankenburg, R. 2021. Changing the Mask: Formative Teaching of Ancient Greek Theatre in the Digital Age. *FuturoClassico* 7, 52-82.
- Blankenburg, R. 2021. Laboratorium Homerus: hart van de studie, ziel van de humaniora. *Kleio* 2021, 106-113.
- Karten, S. Blog voor het Leiden University Centre for the Arts in Society. <https://leidenartsinsocietyblog.nl/contributors/sandra-karten>
- Karten, S. Blog over een cursusdag in het Dudoc-Alfaprogramma. [DUDOC-ALFA | Posters, pitches en posities \(vakdidactiekgw.nl\)](#)
- Van Gils, L.W. & L. Mulders (eds). 2021. Gepromoveerde VO-docenten. [Online video](#).
- Van Gils, L.W. 2021. Quamlibet Info Winter 2021-2022. [online publication](#).
- Van Gils, L.W. & K. Gielink. 2022. Voor wie is het gymnasium? VCN Bulletin 1.
- Van Gils, L.W. 2022. De manhaftige Arria in wetenschappelijk perspectief. [Lampas](#) 55,2.